Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 177. szám. Vasárnap, augusztus 5.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, aug. 4.

Schlauch bibornok a jubileumról.

Még néhány nap választ el bennünket a magyar kereszténység kilenczszázados jubileumától.

Annak az eseménynek jubileumára készül az ország, a melynél nevezetesebb esemény nincs nemzetünk ezer éves történetében sem vallási, sem művelődési, sem nemzeti szempontból.

Hogy a jubileumi ünnepélyek sok tekintetben nem lesznek olyanok, a milyeneket ez a jubileum megkövetelne, — nem az egyházon mult.

Schlauch bibornok magas szárnyalásu körlevele, melyet ma küldött szét egyházmegyéje papságának, tanuság reá, hogy a magyar püspöki kar mindent megtett, hogy a nagy eseményhez minden tekintetben méltó jubileumi ünnepségeket készitsen elő.

Ha a kormány a magyar kereszténység, a magyar szent korona s a magyar alkotmányos királyság kilenczszázados jubileumát nem tartotta méltónak arra, hogy nagy, tényes örömünnepen adjon méltó kifejezést a nemzet hálájának, az a kormány felfogására vet szomoru világot.

Hiába való kifogás a politikára hivatkozni. Hisz ugy az esztergomi, mint a székesfejérvári ünnepélytől távol áll mindenféle politika. Az a körülmény pedig, hogy a politikával nem is foglalkozó kath. körök országos nagygyülést rendeznek Budapesten, — talán csak nem képez politikai akadályt abban, hogy a legbecsesebb nemzeti ereklye, Szent István áldást osztó dicsőséges jobb keze előtt háláját fejezze ki a nemzet?!

Az utolsó hetekben ugyan nagyot fordult a jubileum ügye. A hirhedt »bizalmas« rendelet, a mely megakarta vonni a külső diszt a kilenczszázados jubileumtól, nem vonatott ugyan vissza, de tényleg hatályon kivül helyeztetett, amennyiben maga a kormány rendelte el az esztergomi állami hid illő feldiszitését s annak költségeit kiutalványozta.

Az esztergomi és budapesti ünnepségeken jelen lesz egy-egy főherczeg a király képviseletében és jelen lesz a kormány is; Székesfejérvárt pedig ott lesz József Ágost kir. herczeg. Részt vesznek az állami és törvényhatósági hivatalok vezetői is. De mégis sok tekintetben másképp kellett volna megülni ezt a jubileumot, a melyhez hasonló nagy kulturnemzetek történetében is ritkán fordul elő. A mi idő még rendelkezésünkre áll, szorgosan fel kell használni a jubileumi előkészületekre.

Szent László egyházmegyéjének nagynevü püspöke, dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ma bocsátotta ki jubileumi körlevelét egyházmegyéje papságához.

A körlevél alapos történeti tudással fejtegeti a kereszténység felvételének és István vezér megkoronáztatásának nemzeti jelentőségét Kimutatja, hogy ennél nevezetesebb esemény nincs nemzetünk ezeréves történetében s e nélkül csak a történelem sárgult lapjain léteznék nemzetünk.

Markáns vonásokkal jellemzi Szent István világtörténeti nagy alakját.

Rámutat arra, mily nagy hálával, tisztelettel viseltetett mindenkor a nemzet Szent István emléke iránt.

Már Szent László törvénybe igtatta ünnepét s az aranybulla első czikkelye kötelezte a királyt, hogy ha személyesen nem jelenhetik meg Szent István ünnepén, ott legyen helyette a nádor.

E lendületes, argumentumokban gazdag méltatás után közli a bibornok a magas püspöki karnak még a mult évi szept. 15-én a jubileumi ünnepségek ügyében hozott határozatát s intézkedéseket tesz egyházmegyéjében a templomi és iskolai ünnepségek megtartására.

*

A jubileumi körlevél egész terjedelmében a következő:

A folyó 1900-ik évről már ennek kezdetén országszerte hirdettette a nmélt. magyar püspöki kar közös pásztor-levelében, hogy ez a nevezetes esztendő a magyarnak nemcsak szentév, amivé Szentséges Atyánk XIII. Leo pápa az egész katholikus világ számára avatta; hanem egyszersmind a magyar kereszténység és a magyar királyság kilenczszázados jubilaeuma, mert most kilenczszáz éve, hogy Szent-István áldó keze által magyar nemzetünk szövetséget kötött Krisztus Jézussal és a II. Sylvester pápa küldötte szent korona által ünnepélyesen megkoronáztatván Szent-István, «a római egyház szertartásai szerint végbement koronázási tény véglegesen meghatározta a magyar állam s királyság jellemét, mindenkorra ráütvén a kereszténység bélyegét s beigtatván az európai államcsaládba a nélkül, hogy függetlenségében csorbát szenvedett volna.» (Horváth M. A kereszténység megalapitásának története Magyarországban 164.)

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mese a narancsról.

Irta: **Krüger Aladár.**

Azt mondták, hogy pihenned kell.
Nos hát ülj le ide mellém.
Azt mondták, hogy aludnod kell.
Hát azt, tudod, hogy érjük el?
Van egy régi történetkém,
Fele régi, fele ujság;
Elaltatlak én ezzel.
Csak figyelj rám, mig beszélek . . .
Mese, mese, volt egyszer . . .

Hajdanában, réges- régen,
Jobb időkben, szebb időkben
Egy-egy isten, istenasszony,
Tündér lakott minden halmon,
A tengerben, csöndes völgyben.
Tanultam a nevüket is,
Te is tudtad, ugy-e bár?
Könnyen megy az: felejteni —
Kár érette, nagyon kár.

Egy mesére emlékszem még.
Aranyalma is volt benne.
Három bájos istenasszony
Valami nagy lakodalmon
Miatta szállt szörnyü perbe.
Páris urfi volt a bíró,
Tudod: a ki megszökött,
Ez az egy volt mondern ember
— Ugy látszik — a négy között.

Hol van már ma istenasszony?
Ott trónol a kassza mellett,
Vagy a pudli mellett árul —
S ki tud ma aranyalmárul?
Narancs sárgul ma a helyett.
Mindebből csak Páris ur, a
Pásztor az, ki megmaradt,
Csakhogy akkor birkát őrzött;
Ügyvédbojtár mai nap.

Olyasforma história
Ma is van még néha-néha.
Kasszától a tündérlányka
Ki-kisurran a világba
S mindjárt kész a pompás tréfa.
Ám a tündér bölcsebb már ma,
Nem ígérget Helenát,
De az ügyvédbojtár urral
Ellopatja — önmagát.

Kicsinyke volt, szük is a bolt,
No de azért elég jól ment.
Kicsinyke volt a leányka,
No de azért piczi szája
Csóklopásra csak ugy tüzelt.
Olyasforma lehetett, mint
Te vagy kicsi angyalom,
Kicsi üzlet kicsi lánynyal
Azért ment jól, gondolom.

Ott vett törkölyt a napszámos,
A szabó ur czérnát, kapcsot,
Szeget a víg ácslegények,
S káplár ur is Évijének
Mindennap egy-egy narancsot.
S mind csak érte bolondultak
— Hidd el, tisztes férfi mind —
Neki — semmik. A leányok
Nagyravágyók rendszerint.

Kis leányunk is reáunt
A szabóra, ácslegnnyre.

A honszerző Árpád alatt Európa szivében letelepült magyar nemzetnek ezeréves történelmében *nincsen ennél nevezetesebb eseménye sem vallási, sem művelődési, sem nemzeti szempontból.*

E nélkül magyar nemzetünk ma csak a történelem sárgult lapjain léteznék; mert a történelem bölcseletének kétségtelen tanitása az, hogy Európa egyesült védő és boszu fegyverének «a megfogyott, egységében, fegyelmében meglazult magyar nemzet szintugy nem állhatott volna ellen, mint nem a húnok és avarok, kik épen azért buktak vala meg, mivel azonosodni nem akartak Európával.» (U. o. 45.)

Isten és Nagyasszonyunk, a boldogságos Szűz Mária után, Szent István első királyunknak köszönjük 900-dos jubilaeumunkat, kiről azt mondja Verbőczyvel az ország: «Hungari non per praedicationem Apostolicam, vel Apostolorum, quorum Principis vicem et personam in terris Papa gerit, sed per institutionem proprii Regis eorum, sanctissimi videlicet Stephani Regis . . . conversi sunt ad Catholicam fidem . . . . (P. I. T. 11. §. 2.) Unde etiam *Rex et Apostolus* dici meruit, eo quod vices Apostolorum in terris . . . gessit. (U. o. §. 3.)

Szent-István világtörténelmi nagy alak. A szó teljes értelmében szintoly lángeszü államférfiut hirdetnek benne tettei, mint a mily nagy szentnek tüntetik fel a hagiographusok, kik feljegyzéseikben majdnem egyedül jámbor keresztény jellemével, szent buzgalmával, kegyességével s egyáltalában hősies keresztény erényeivel foglalkoznak. Szépen irja róla egyik történetiró: «Ha jámborabb, szentebb volt is ő, mint Nagy Constantin és Chlodvig, de ezeknek sas szeméből, erőteljes, szilárd jelleméből is nem csekély osztályrész jutott Istvánunknak.» Ő nemcsak apostol, hanem uj országrend és államalapitó is volt, kinek műve századok viharaival daczolva, máiglan fenn áll.

Nagyon természetes tehát nem csak az, hogy Szent István királyunk megtartandó *ünnepét* már Szent László királyunk törvénykönyvében ott találjuk és pedig vigiliával is kitüntetve (Decr. Lib. I. c. 37 és c. 38); hanem oly hatalmas volt a magyar nemzet hálás kegyelete Szent István király iránt, hogy az aranybulla első czikkelye a királyt is kötelezte évenkint Szent István király ünnepét, ha csak közbejött igen fontos ügy, vagy betegség nem akadályozza, Székesfehérvárt ünnepelni ugy, hogy ha személyesen meg nem jelenhetik, kétségkivül ott leend helyette a nádor (Decr. Andreae II. Art. 1.)

Szent István király napja, az 1891. XIII. t.-cz. 1. §-ának erejénél fogva is, ma is «*nemzeti ünnep.*» Nem régi e törvény. Még most is élénk emlékezetben van, hogy megalkotásánál mily szilárdul ragaszkodott a nemzeti kegyelet nevében törvényjavaslatának e részéhez, mint «a magyar államot megalkotó első királyunk iránti hálakötelesség szükségképes kifolyásához, melyet a magyar államegység eszméjének hivei soha sem fognak megtagadhatni,» — Baross Gábor, a nemzet őszinte fájdalmára oly korán sirba dőlt nagy tevékenységü magyar miniszter, kinek hazafias érdemeit követésre buzditólag az ország szivében emelt érczobra is hirdeti az utókornak.

A magyarországi katholikus egyház birtokában azon legdrágább kincsnek, melynek, — Szent István király nemzetét a keresztény vallásra téritvén, bennünket részesévé tőn és teljes tudatában annak, hogy a Jézus Krisztus által megszentelt hazaszeretet az egyháznak kötelességszerüleg őrizendő, ápolandó s gyümölcsöztetendő letéteményéhez tartozik: a kilenczszázados kettős jubilaeumot annál kevésbé hagyhatta fényes megünneplés nélkül, mert hálátlan nem lehet s mert ennek az ünneplésnek áldásos hatása a vallási és hazafiui érzelmekre előttünk oly világos, hogy figyelmen kivül hagyását mulasztási bünnek tartanók.

Ennélfogva a nmélt. magyar püspöki kar mult évi szeptember 15-én hozott határozatához képest: jobbágyi hódolatát bemutatván a Szent István király dicsőségesen uralkodó utódja, Ferencz József apostoli királyunk Ő Felsége; ugyszintén hódolatát fejezvén ki II. Silvester utóda XIII. Leo pápa iránt, üdvözölvén a passaui püspököt, a magyarok megtérítésén fáradott Piligrimnek utódát, a prágai érseket, a Szent Istvánt megkeresztelő Sz. Adalbert prágai püspök és vértanu utódát, a pannonhalmi főapátot, mely apátság története egészen össze van forfva a magyar nemzet megtérítésével; —

a) Nagyboldogasszony ünnepét, mely napon Szent István királylyá koronáztatott és országát mintegy végrendeletileg Nagyasszonyunknak ajánlván, Teremtőjének nagy lelkét visszaadta, — az idén lehetőleg nagy fénynyel fogják ünnepelni a nagymélt. püspöki kar tagjainak jelenlétében, a hivő nép bevonásával, két történelmileg nevezetes helyen: t. i. *Esztergomban*, Szent István kereszteltetése és koronáztatása helyén és *Székesfehérvárott*, az ősi koronázóvárosban, hol a Nagyboldogasszony tiszteletére Szent-István által épittetett templomban sirhelye volt s hol fejereklyéje ma is nagy tiszteletben tartva őriztetik;

b) Szent István napját Budavárában — hol Szent Istvánnak dicsőséges jobbja, annyi áldás elhintője az enyészettől maig csodálatosan megóva, nagy tisztelettel őriztetik, mint legrégibb s legdrágább ereklyéje a magyar kereszténységnek, — lehetőleg az egész püspöki kar ünnepélyes megjelenése mellett rendkivüli fénynyel fogják ünnepelni, Felséges Urunk királyunk Ő csász. és kir. Felsége is felkéretvén hódolattal, hogy az ünnepélyen résztvenni legkegyelmesebben méltóztassék, a kit itt József főherczeg ő csász. kir. Fensége és Esztergomban Frigyes főherczeg ő csász. és kir. Fensége fog képviselni.

A kiknek körülményeik engedik, zarándokoljanak el emez országos ünnepségekre, melyek közül különösen az ország szivében, Budapesten tartandó ünnepségeket ajánlom első sorban, mint a hol az országos jellegnek leginkább kell kidomborodnia és a hol augusztus 17—20 napjain az országos katholikus nagy gyülés is fog tartatni a kilenczszázados jubilaeum megünneplése czéljából. Ezen nagy gyülés minél nagyszerübb sikerének édekében a legmelegebb ajánlással és tájékoztatásul közlöm a következőket:

(Ezután részletes tájékoztatást ad a körlevél az országos kath. nagygyülésről, az elő-

---

Hatással nem volt reája
A káplár ur udvarlása,
Mindennapi nyolcz fillérje.
Ott motoszkált a fejében
Csinos urfi, czifra báb,
Képzeld: egy tiszt! Vagy ha az nem:
Ügyvédbojtár legalább.

Mivel egyik sem járt arra,
Nagyot gondolt a leányka.
Előkerült egy arczképe
— Régi jobb idők emléke —
Neve, czíme rápingálva.
Rágöngyölte — tudod mire?
Találd ki! — egy narancsra!
S elküldte ugy találomra
Egy üzleti csomagba.

Szomszéd város ügyvédjének
Heves szivü kis bojtárja
Megszomjazott szörnyüképpen
Ebb' a bolond nagy hőségben
Ott a meleg irodába'.

Narancsot kért — s hogy kibontja,
Egy pajkos kép ránevet —
Név is, czím is — még az este
Megírt egy szép levelet.

Ugy-e, tovább ne is mondjam?
Többit könnyü kitalálnod.
Sürün jött-ment a levélke.
Kis lányunk az üzletkébe'
Egyre többet elmélázott —
Rosszul számolt — összevétett
Forintot meg koronát —
Mig elvégre kihirdették,
Mint egy ur menyasszonyát.

És azóta a kis boltba'
Egy nyugdijas dada árul.
El is riadt a legénynép,
A szabó a boltba sem lép,
Spórolni kezd a káplár ur.
De a narancs — aranyalma —
Betölté a szerepet,
Mert egy modern pásztor urnak
Bájos asszonyt szerezett.

És hogy Trója ostroma se
Maradhasson el belőle,
Szép asszonyka — nagy igénye —
Egyszerre csak szegény férje
Áront sok hitelezője.
Védte magát, a mig birta,
Tenger ellenség között, —
A vár eldül — a dob perdül —
S mint Heléna (csupa tréfa),
A szép asszony — megszökött.

Még sem alszol? Ejnye, ejnye,
Pedig én már kifáradtam.
Félórája, hogy beszélek
S nincs sikere a beszédnek,
Ám Szahara lett az ajkam.
Ügyvéd meghal száraz ajkkal,
Gyors segitség kell ide:
Frissitsük fel! Adj egy csókot,
Mig nem késő, frissibe!

———

készitő iroda adatai szerint, melyeket ismételten, terjedelmesen közöltünk lapunkban.)

Mindnyájan azonban nem vehetvén részt a három emlitett országos ünnepségben, a kilenczszázados jubilaeum megünneplése czéljából egyházmegyémben rendelem a következőket:

1. Nagyboldogasszony ünnepén az ünnepélyes nagymise végén az alább, a 3. pontban előirt könyörgések elvégzendők.

2. Augusztus 19-én, az esti Angyali Üdvözletre hivó harangszó után fél óráig az összes harangok zugva hirdessék a következő nagy ünnepet.

3. Augusztus 20-án, Szent István király ünnepén, az isten-tisztelet mindenütt a kitelhető legnagyobb fénynyel s ünnepélyességgel tartandó, melyre a hatóságok és hivatalok meghivandók. A legméltóságosabb Oltári-Szentség kitételével tartandó ünepélyes sz. misét ünnepélyes «Te Deum» előzi meg s a sz. mise végén egy Mi Atyánk, egy Udvözlégy és egy Hiszekegy után még az 1895. évi 2756. számu körlevél végén közölt Könyörgések mondandók. A sz. beszéd természetesen legalább is meg fog emlékezni a kilenczszázados jubileumról, vagy egészen ez lesz a tárgya.

4. Okkal-móddal azon kell lenni, hogy Sz. István-napján, mint különben is nemzeti ünnepen, a házak diszitve, nevezetesen nemzeti lobogókkal ékesitve legyenek, különösen azoknál, kiknek van nemzeti lobogójuk.

5. Október 14-én, Magyarország Nagyasszonyának ünnepén a tanuló ifjuságra való tekintettel, mint Sz. István ünnepén, ünnepélyes nagymise tartandó Szentségkitétellel, «Te Deum»-mal s a végén, Könyörgésekkel s azon vagy a következő napon az igazgató, vagy tanitó beszédéből, ének-, és szavalatokból álló iskolai ünnepély tartandó.

Nagyvárad, 1900. augusztus 1.

Lőrincz,
bibornok, püspök.

A szerb király házassága.

Ma lesz az a nagy nap, melyen *Sándor* szerb király eléri végre eddigi vágyai czélját: övé lesz *Masin Draga*. Az esküvő alkalmából nemcsak Szerbiában, hanem külföldön is az összes szerbek ünnepélyeket rendeznek, kivéve természetesen Milán papát, a kinek sehogysem tetszik a dolog. Ő azt hitte, a hét végén Sándor király feleségével együtt menekülni fog az országból, mely őt üdvözli megmentőjének, most pedig forditva: Milán hivei vesztik egymás után állásukat és menekülnek külföldre. Ezért Milán papa haragszik, pedig nincs rá oka. Mindezt fia az apjától tanulta s mit tehet róla, ha tudományát éppen mesterével szemben kénytelen megmutatni.

—

Szerelmes trónkövetelő.

Nem csak azok hoznak már áldozatot a szerelemért, a kiknek van feláldozni valójuk, hanem azok is, a kiknek nincs. Ilyen nagy lépést tett *Caserta* gróf, II. Ferencz volt nápolyi király unokaöcscse, a ki mindez ideig erősen hangoztatta a nápolyi trónhoz való jogait. Caserta grófot azonban utólérte az uralkodóházbeli tagok végzete: szerelmes lett a bájos aszturiai herczegnőbe. A házasságnak nem is állott utjában más, mint hogy miatta nem akart a spanyol udvar kellemetlenségeket okozni magának az olasz király részéről. Caserta gróf ezt az akadályt is elháritotta, a mennyiben lemondott a nápolyi trónhoz való jogairól, mint egyszerü Bourbon herczeg elismerte a szavojai ház uralkodói jogát, hódolatát fogja kifejezni az uj olasz királynak s azzal az ünnepélyes kijelentéssel lepi meg a világot, hogy ezentul a nápolyi királyság nem fog létezni.

—

A jogi szakoktatás reformja.

Egy budapesti hirlapirónak alkalma volt a közoktatásügyünk egyik kiváló vezér alakjával beszélnie. A jogi szakoktatás küszöbön álló reformjáról ez a következőleg nyilatkozott:

— Igenis, elhatározott dolog a jogi szakoktatás deczentralizácziója. A jogi szakoktatás mai sivár eredménytelenségét látva, meg kell kisérleni a régi rendszer restaurálását, uj életet kell önteni a vidéki jogakadémiákba. Itt is a jelszó, sőt mondjuk, elv: a deczentralizáczió. Fölkeresése az erőknek ott, ahol tényleg megvannak s nem tétlen belenyugvás az egyetemi tanároknak legtöbbször csak a kinevezési diploma által megszerzett tudományos tekintélyébe.

Elhatározott dolog tehát, hogy a jogi szakoktatás deczentralizáltatni fog s az a feladat, amelyet eddig a két egyetemen nem a legtökéletesebben töltött be, ezentul a vidéki jogakadémiák közt fog megoszlani. Hogy hol lesznek ezek a jogakadémiák egyelőre nem felelhetek rá. Annyit tudok, hogy ahol ma jogakadémia van, azt regenerálni, fentartani és fejleszteni, benne van a tervezetben. Alapittatnak-e esetleg még uj jogakadémiák is, ma még eldöntetlen kérdés, aminthogy egyátalán az erre vonatkozó törvénytervezet csak akkor lesz véglegesen szövegezve, ha *Wlassics* Gyula miniszter szabadságidejéről haza érkezik. Ekkor, amennyire én tudom, a minisztérium a törvény-tervezetet kinyomatja s a közönség kritikája alá bocsátja, mielőtt az országgyülés szavazata alá bocsátaná.

Tény az, hogy különösen a budapesti egyetem jogi fakultása részéről igen erősen szembe szállottak a miniszteriumnak ezzel a tervével. Azt hozzák fel, hogy igy leszál a jogi szakoktatás tudományos szinvonala. Hát én nem szólok erről a tudományos szinvonalról. De mit ér a tanárok niveauja, ha arra nem tudják fölemelni tanitványaikat? A tandij-osztalék nem teremti meg azt a szolidaritást tanár és tanitvány közt, amely megvan ma is a vidéki jogakadémiákban, a honnan erősebben képzett emberek kerülnek ki, mint a budapesti egyetemről. A tanulónak semmi haszna sincs abból, hogy ő egyetemet látogat, mert X. Y. egyetemi tanár többet tud, mint N. N. jogakadémiai tanár; de igenis haszna van abból, ha N. N., aki naponkénti, ugyszólván patriarkális érintkezésber áll vele, a maga tudását át tudja neki adni.

Erről fog a kultusz-miniszter ur, ha jól tudom, mindjárt az országgyülés összeülésekor törvényjavaslatot beterjeszteni.

A monzai királygyilkosság.

—

Az uj király proklamácziója.

Viktor Emánuel király a következő proklamácziót bocsátotta ki:

Olaszország második királya meghalt. Miután a csatákban, melyekben katonás vitézséggel harczolt, oly sokszor elkerülte a veszély és az isteni gondviselés segedelmével sértetlenül maradt mindazon veszedelmek közt, melyekkel ugyanazzal a bátorsággal szembeszállt, ha arról volt szó, hogy a nép bajait enyhitse: ő, a jó, erényekben gazdag király egy kegyetlen szörnytett áldozata lett, midőn nyugodt lelkiismerettel és jókedvvel részt vett a nép ünnepi örömében.

Nem adatott meg nekem, hogy atyám végsóhaját fölfogjam és mégis érzem, hogy első kötelességem lesz, hogy atyai tanácsait megszivleljem és követni igyekezzem őt azokban az erényekben, melyeket mint király és mint Olaszország első polgára gyakorolt.

A mély fájdalom e magasztos pillanatában az az erő tart fenn engem, melyet fenkölt atyám és a nagy király példájából meritek, aki valósággal megérdemelte a »haza atyja« nevét, — valamint az olasz nép szeretetéből és ragaszkodásából.

Az intézmények, melyeket az általánosan tisztelt és most siratott király lojálisan megőrzött és uralkodásának 22 évében sikerrel, tisztán és rendületlenül fenntartott, tul fogják élni őt. Ezek az intézmények, melyek előttem házam tradicióinál és Olaszország iránt való forró szeretetemnél fogva szentek, a jövőben is, ebben bizonyos vagyok erős, energikus kézzel megvédve minden, bármely oldalról jövő támadás ellen, biztositani fogják hazánk nagyságát és virágzását. Nagyatyám dicsősége: hogy megadta az olaszoknak az egységet és a függetlenséget; atyámé: hogy ezeket féltékenyen megőrizte. Kormányzatom czélját e kettőnek kitörülhetetlen emléke szabja elém. Isten segitsen engem és népem szeretete adjon erőt, hogy egészen királyi kötelességeimnek szentelhessem magamat: megóvni a szabadságot, megvédeni a monarkiát, mert ez a kettő elszakithatatlan kötelékkel van egybefüzve a haza legfőbb érdekeivel.

Olaszok, kik Umberto király megszentelt emlékének könyeitek és nagyrabecsüléstek adójót rójátok le, ti ismét megmutattátok, hogy házam keserves fájdalmát a magatokénak tekintitek. Ez a szolidaritása gondolatainknak és érzelmeinknek mindig legbiztosabb mentsvára volt és lesz a királyságnak és a legjobb biztositéka a haza egységének, a mely megtestesült a »Róma intangibile« magasztos jelszavában, Itália nagyságának e jelképében és integritásának zálogában. Ez hitvallásom, ez becsvágyam, mint polgárnak és mint királynak egyaránt.

A római községtanács ülése.

Róma, aug. 4. (Saját tud. táv.) A községtanács ma este ülést tartott, amelyen majdnem valamennyi tanácsos részt vett. A polgármester emlékbeszédet tartott Umberto királyról. A községtanács egyértelmüleg azt a kivánságát fejezte ki, hogy a király holttestét Rómában temessék el és 100.000 franknyi hitelt szavazott meg, hogy abból Umberto király emlékére jótékony intézetet alapitsanak. Az ülést ezután a gyász jeléül berekesztették. Este tél 10 óra körül vagy száz egyesület gyült össze zászlókkal a Piazza del Popolo-n és a korzón át a Piazza Vekezia-ra vonult, tiszteletteljes csöndben. Az impozáns menet a Kapitolium elé vonult, hogy Umberto király halála alkalmából részvétét fejezze ki a polgármester előtt. A menethez óriási embertömeg csatlakozott. A polgármester élénk tetszéstől kisért beszédet mondott, amelyben hangsulyozta, hogy a nagy szerencsétlenség a népet csak még jobban összefüzi az uralkodóházzal. A lapok III. Viktor Emánuel király kiáltványának dicsérő szavakat szentelnek.

Előkészületek a temetésre.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Megerősitést nyer, hogy Umberto király temetése csütörtökön lesz. A koporsót a pályaudvarról egyenest a Pantheonba viszik. Tegnap este érkezett meg annak a német ezrednek a küldöttsége, a melynek Umberto király volt a tulajdonosa. Mára várják Franciaország képviselőit.

Umberto a ravatalon.

Monza, augusztus 4. (Saját tud. táv.) Umberto király szobáját kápolnává alakitották át. A koporsón, a melyet zászlók boritanak és a mely a savoyai czimerrel van ékesitve, a sisak és egy kard

fekszik. A koporsó lábánál vánkosokon az elhunyt rendjelei vannak. A koporsó körül a koszorukat halmozzák fel, melyeknek száma már eddig is rendkivüli nagy. A herczegek a koporsónál szakadatlanul diszőrséget állanak.

A Pantheon diszitése.

Róma, aug. 4. (Saját tud. táv.) Számos munkás Sacconi képviselő, müépitész vezetésével a Pantheon diszitésével foglalkozik. A munkát éjjel is folytatni fogják. A diszités gazdag, de komoly és a templom belsejére szoritkozik. Közepén gyönyörü ravatalt állitanak fel az etruss sirok stilusában. A ravatalt nehéz bársony szövet boritja és a királyi korona ékesiti. A ravatal körül nagy gyertyatartók állanak sárga gyertyákkal. Magában a templomban félhomály lesz, csak a ravatal és II. Viktor Emánuel sirja lesznek villamos lámpákkal megvilágitva. A főoltár mögött nagy fekete bársony lepel csüng nagy kereszttel. A Szent Czeczilia akadémia Mascagni vezetésével megkezdte a zenepróbákat. Hir szerint a községtanács mindazokat az utczákat, a melyeken a halottas menet keresztülmegy, feketével diszittetti és a gyászlepelbe burkolt lámpákat meggyujtatja.

Szobor Umbertonak.

Palermo, aug. 4. (Saját tud. táv.) Itt bizottság alakult Umberto király emlékszobrának felállitására.

Umberto vagyona.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Umberto nagyon kevés vagyont hagyott maga után hátra.

Ennek az oka az, hogy atyja után nagyon sok adósságot kellett neki fizetni.

A király végrendelete.

Róma, augusztus 4. (Saját tud. távir.) Villa képviselőházi elnök beszélgetés közben több képviselő előtt kijelentette, hogy a király után nem találtak végrendeletet.

Bresci czinkosa.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Hir szerint az Anconában letartóztatott Natale Ossanzini anarkista kihallgatása alkalmával kiderült, hogy bár először az ellenkezőt állitotta, Monzából jött. Ossanzini teljesen megborotválkozott és álnevet vett fel. Inge és nyakkendője véres volt. A Nápolyban letartóztatott egyén neve Carmine Ucci, Beneventből, szocziálista és igen rossz hire van. Előbb Amerikában dolgozott, a honnan visszatért Nápolyba, hogy viszont ismét Párisba utazzék.

Bresci viselkedése.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Bresci állandóan megőrzi czinikus viselkedését. Milanóban és Monzában számos letartóztatás történt. Azt az embert azonban, aki Bresci czinkostársa lehetett, nem találják. Bolognából érkezett távirati jelentés szerint ott azt tartják, hogy Bresci valódi segitőtársa Leandro Nicolli, egy biellai varga, a ki julius 26-ika és 27-ike közt eltünt. Nicolli julius 20 án azt táviratozta Brescinek Bolognába, hogy azonnal utazzék el, mert minden készen áll.

A gyilkosság helye.

Monza, aug. 4. (Saját tud. távirata.) A város megvette a területet, a melyen Umberto királyt meggyilkolták és emlékszobrot, vagy valamely jótékony intézetet szándékozik felállitani. Umberto király holttestét hir szerint szerdán este viszik Rómába, hol csütörtökön lesz a temetés. Viktor Emánuel király és neje előzőleg Rómába utaznnak. A király szombatpn teszi le az esküt a parlament előtt. A miniszterek ma este Rómába utaztak.

Ki volt Brescivel?

Róma, augusztus 4. (Saját tud. táv.) A lapok szerint a rendőrség azt hiszi, hogy az az egyén, a ki Brescivel Monzában volt és akit élénkén kutatnak, Landré Nicoli anarkista Biellából.

Egy anarkista öngyilkossági kisérlete

Róma, aug. 4. (Saját tud. táv.) Az az anarkista, akit az itteni pályaudvaron elfogtak, ma börtönében fejével a falnak akart rohanni.

A karabélyosok azonban idejekorán észrevették szándékát és megakadályozták benne.

A dühöngőt Milánóba szállitották.

Románia képviselője.

Bukarest, aug. 4. (Saját tudósitónk táv.) Lahovary tábornok hadügyminiszter Rómába utazott, hogy a román királyt Umberto király temetésén képviselje, Catargi, Románia quirináli követe visszatért állomáshelyére.

Az amerikai bünrészeseket halálra itélik.

Róma, aug. 4. (Saját tud. távirata.) A Tribunát New-Yorkból arról értesitik, hogy Brescinek Patersonban letartóztatott czinkostársait valószinüleg *halálra fogják itélni*. Buenos-Ayresből az az értesités jön, hogy bizonyos körökben már eleve értesülve voltak a készülő merényletről. Pozzuoliban vasárnap éjféltájban, két fiatal ember ült egy kávéházban, kik közül az egyik, aki részeg volt, hirtelen felkiáltott:

— No most már halott a király.

Az összes uralkodók meggyilkolása.

New-York, aug. 4. (Saját tud. táv.) A »New-York Herald«-nak jelentik, hogy néhány hónapon belül *27 anarkista hagyta el Amerikát azzal a kifejezett czéllal, hogy* ***Európában az összes koronás főket meggyilkolják.*** Majd mind olaszok. Vezérük valószinüleg *Malatesta*, a ki most Londonban van. Az olasz kormány egyik ügyészénél megvan az elutazott anarkisták névjegyzéke.

Az uj király esküje.

Monza, aug. 4. (Saját tud. távir.) III. Viktor Emánuel király szombaton fog a parlament előtt az alkotmányra feleskünni.

Az uj szinház megnyitása.

Nagyvárad város diszes uj szinháza már majdnem teljesen készen van: a belső diszitéssel egész a földszintig haladtak.

Közel 50 év után megfelelő otthont talál nemsokára Nagyváradon is a magyar szinészet a »Szigligeti Szinház«-ban.

A szerződésben legkésőbbi határidőül november 15-ike van kikötve, amely napon a megnyitó előadást meg kell tartani.

A szinház azonban korábban kész lesz, mint a kikötött utolsó határidő s igy hir szerint *Somogyi* Károly szinigazgató már október hó második felében megtartja a megnyitó előadást.

A szinügyi bizottság megállapitotta az ünnepélyes megnyitás müsorát, a melyre nézve a szinügyi bizottság a következő beadványt intézte a polgármesterhez:

Tekintetes Polgármester Ur!

Tekintetes Polgármester Urnak f. évi julius hó 2-án kelt nagybecsü átirata értelmében tisztelettel jelentem, miszerint Nagyvárad város szinügyi bizottsága f. hó 11-én tartott ülésében a szinház megnyitásának módozatait a következőkben állapitotta meg.

1. A megnyitás napján délután a törvényhatósági bizottság diszközgyülést tart, amelyen dr. *Hoványi* Géza, a szinügyi bizottság elnöke beszédben méltatja a nap jelentőségét és különösen ismerteti a szinház épitésének történetét; *Rádl* Ödön pedig, a Szigligeti-Társaság elnöke kiemeli a szinházépitésnek müvelődési és hazafias szempontból való fontosságát;

2. Közvetlen a közgyülésről a szinházba vonul a törv. hat. bizottság s itt a város polgármestere ünnepélyesen átadja a szinházat az igazgatónak.

3. Este diszelőadás lesz a szinházban, még pedig bérlet szünetben, de a bérlők előjogának figyelmébe vételével, előadásra *Hunyady* László dalmü kerül, a melyet *Endrődy* Sándor prologja és dr. *Várady* Antal előjátéka fognak megelőzni.

Elvileg kimondotta a bizottság, hogy nagyon szépnek tartaná, ha az előadás után előkelő mükedvelők élőképekben bemutatnák Szigligeti tipykus alakjait s ha ez eszme megvalósitható lesz, ugy ezt is e programmba foglalja.

4. A bizottság azt ajánlja, hogy a megnyitás ne legyen országos jellegü, meghivókat ne bocsássanak ki, azonban ajánlja, hogy a Nagyváradon müködött szinigazgatók u. m. Nagy Bölöny József, Ditrói Mór, Krecsányi Ignácz, Leszkay András, Mándoky Sándor, Megyeri Dezső, Mosonyi Károly hivassanak meg.

A megnyitó előadáson egyedül a nagyváradi szintársulat tagjai fognak szerepelni, ám készséggel hozzájárul a szinigazgató ama kérelméhez, hogy a helybeli dalárdák az énnekkarban részt vegyenek.

5. Előadás után társas vacsora, a melyen minden érdeklődő a saját költségén részt vehet.

Amidőn bizottságunk határozatát a fenti értelemben Tek. Polgármester Urnak tisztelettel bejelentjük, egyben a hozzánk visszavárólag megküldött közös bizottsági jegyzőkönyvet ·/. alatt visszacsatoljuk.

Nagyvárad város szinügyi bizottsága nevében.

Dr. Dési Géza, jegyző. *Dr. Hoványi Géza,* elnök.

A lelenczház Nagyváradon.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága készségét nyilvánitotta az iránt, hogy a Fehér Kereszt Egyesület nagyváradi fiókja által felállitani szándékolt lelenczház czéljaira átengedi a városi árvaház üresen álló helyiségeit. Mielőtt azonban ez ügyben végleg határozna, meghallgatja az árvaház igazgató választmányát.

Tegnap délelőtt tanácskozott az árvaház igazgató választmánya a kérdésben.

Jelen voltak: dr. Bulyovszky József elnök, Ritoók Zsigmondné, Sal Ferencz, Mezey Vilma, dr. Berkovits Ferencz, Stark Gyula, Darvassy Lajos, dr. Baróthy Akos, Szüts Dezső jegyző és dr. Rácz Ödön, a Fehér Kereszt igazgató-főorvosa.

A lelenczház czéljaira az árvaház 4 szobáját, a szükséges konyha és mellékhelyiségekkel bocsátaná át a város. A kezelést és ellátást az árvaház gondnoka teljesitené s ezért a Fehér Kereszt egyesület havonta 368 koronát fizetne az árvaháznak. Az egyes gondozott csecsemők

és dajkák után napi 66 fillér élelmezési dij jutna.

Az egyesület kiván egy kapus alkalmazását, a ki a mindég zárva tartandó kapunál a kinyitást eszközölné. Az egyesület továbbá bevezetteti a viz- és gázvezetéket a saját költségén s ez a berendezés, ha a lelenczház kiköltözik az épületből, a város tulajdona marad. Hat hónapi felmondást köt azonban ki a Fehér Kereszt Egyesület.

Az élelmezési rendet és a költségvetést az egyesület fogja megállapitani.

Az árvaház igazgató választmánya ezeket a feltételeket elfogadhatónak mondta ki s a helyiségek átadását javasolja.

Egy hét története.

A hét története, valódi történelmi részlet. Minden napjának meg volt a maga erős hatásu szenzációja, mely felett van miért gondolkoznunk.

Vasárnap

Az oláh zsidók vonulása.

Nagy, fekete rajokban huzódtak az oláh zsidók már tavasz óta ki Oláhországból. Az elmult héten azonban óriási tömegekben jöttek, pénz nélkül, czél nélkül, csak azon gondolattól vezérelve, hogy otthon nem jó, másutt tán jobb lesz.

Meg áll az ember ennél az esetnél gondolkozni.

Látok egy nemzetet szenvedni testében, lelkében. Papjait üldözik, nyelvét elnyomják, nemzetiségét emliteni sem szabad, vallásában a egdurvábban sértik. Ott hagyják-e azért a hazájukat a lengyelek?

Hazafiságukért Szibéria ólombányáiba hurczolják, vallásgyakorlataiért pénzzel büntetik Csak a szomszéd osztrák lengyel részben nem bántják már őket, azért át költöznek talán? Nem! Koldus szegényen, testileg-lelkileg gyötörve, élnek hazájuk földén.

Szól-e érdekükben a sajtó? A humánismus, vallási türelem, szabadság nevében emlitik-e a muszka zsarnokságot?

Nem!

A Finn népnek most huzzák össze torkán a kötelet. Földje sovány, éghajlata rideg, a nyakára küldött hivatalnokok valóságos pribékek. Ott hagyják azért hazájokat?

Nem!

A mi ruthén népünk, Rákóczy jobbágyai, ugy tengődnek, mint a barmok. Állat ember egy ólban lakik, munkája évekre előre lekötve uzsorásainak, még a rajta való sem az övé, annyira rabszolga.

Itt hagyja azért hazáját?

Nem!

Szólnak a lapok érdekükben? Bámulatos dolog! E nép nyomora közismert, mikor egy nagy állásu ur, ki a végett lett kiküldve, feltárja a nyomor okát, pereátot kiált a sajtó s majdnem ujra megfeszitik a megváltót?

Gondolkozzunk ezen.

Romániában nem bánnak ugy a zsidókkal, mint ezek elbántak Galicziával, Munkács, Máramaros és Ung megyékkel, ez a nép mégis ott marad, az oláh zsidó pedig kivándorol?

Hát neki nem hazája a föld, melyen lakik? Ő közöttük nincs lengyel, nincs orosz, nincs oláh, csak zsidó marad, kinek, ha nem megy jól a dolga, utra kél s ubi bene, ibi patria?

Ha Oroszország rendszabályt hoz ellenük, kiköltöznek, ha Románia sulyos anyagi válságában korlátozza müködésüket, tovább állanak ha Galiczia nem adja jól a tejet, tovább huzódnak.

Mindenütt külön fajt képeznek, össze tartva az egész világon. Csak ugy vannak a nemzet testében, mint a befuródott szálka. Benne, de nem egygyé forrva.

Bizony, igy nincs mit csodálkozni, ha a szálka körül gyuladás támad, gennyesedve küszöböli ki magából az elő szervezet.

Gyenge hazafiság az, mely akkor sir, ha vissza kell menni a hazába.

*

Nincs kegyelem.

Nagy dolog a háboru!

És Vilmos császár belé vágott ebbe a nagy dologba. Husz ezer németet rá küldött Kinára s szigoru utasitásban adta ki, hogy ha találkozni fognak azzal a négyszáz millió kinézerrel, csak egy jusson eszükbe — nincs kegyelem!

Felséges Uram! Kár ezt olyan hangosan mondani, mert majd megtanulják — a kinaiak.

Hétfő.

Umberto.

Amilyen igaz, hogy Isten teremtette a világot, olyan természetes, hogy ahol nincs Isten, ott romba dől a világ. Akár a sziv világa, akár az értelemé. Nincs anarkia, nincs nihilizmus, csak istentelenség van.

Ne a lebujokban keressétek a gyilkosokat, hanem a könyves boltokban.

Ha eltemetitek Umbertót; állitsatok emléket sirja felé az ujkori bölcseletből.

Szerda.

Xenopol.

Nem a hire hatott el hozzánk ennek az urnak, hanem az a csattanás hallatszott végig Európán, amit tudós bubjára kapott a jó oláh — Párisban.

Van egy jó közmondásunk, mely idáig Bécsre szólott, most megtoldhatjuk egy pár kilométerrel.

Xenopol, ha Párisba viszik is, csak Xenopol marad.

Dajka mesékből nem lehet történelmet csinálni.

Csütörtök.

A szegény Margaréta.

Magas a királyi trón! A sziv megfagy mig oda jut valaki. De tán nincs is ott reá szükség, csak a büszke fejre, mely országos gondokat forgat s melyről tündökölve sugárzik le a korona.

Margit királyné elvitte oda a szivét is.

Oh! be fáj most neki, hogy elvitte. Talán megse tartja tovább, hanem beteszi abba a koporsóba, hol szerette fekszik.

Oh! királyné, mikor gyászos iratodat ugy jegyezted alá, Margueritta la povera donna, akkor az egész világ szivét hóditád magadhoz s e gyászod mélységével több fényt árasztottál a női nemre, mint az egész század női minden ragyogásukkal.

Péntek.

Remis párti.

Most folyt le Münchenben a nagy sakkverseny. A ki megnyeri világhirü lesz — egy napra.

Párisban is volt egy párti, mely remissel végződött.

Egy polgártárs meglátta a sachot, azt hitte, két, három lépésre matto mond neki.

Azonban a vezér előlépett, egy futó nyakon csipte a sakkozó parasztot, a király pedig minden játék-szabály ellenére ütött s nem a legrosszabbul.

Hja! az életben más a sakk-párti.

Itt a sachnak ökle van, a vezérnek kardja s a futó bicziklin jön.

Persze a bukott partner fizeti a pártit.

Szombat.

Proklamáczió.

III. Viktor Emanuel szólott népéhez. Komolyan, átgondolva szól s hangoztatja: »Roma intangibile.«

Hetvenben kellett volna ezt hangoztatni. Akkor *jog czim* is volt hozzá, most pedig csak *mód* van rá, ami nem mindegy.

*

Tarka képek, bizarr egymásutánban s mind e napokon keresztül sem pisztolydurranás, sem európai bonyodalom, sem népvándorlás nem zavarja meg a jó kis Sándor és az okos Masinné turbékolását.

Szerbiában minden nyugodt s a szerelmi képre Goluchowszky könnye hull csendesen.

P—y.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Augusztus 5. A »Réti Népkör« tánczvigalma saját helyiségében.

Augusztus. 5. A 48-as Népkör nyári mulatsága a Karger-vendéglőben.

Aug. 11. A v-velenczei Népkör tánczestélye Kárger Sándor vendéglőjében.

* **A polgármester szabadságon.** Dr. *Bulyovszky* József szerencsésen kiheverte már sulyos betegségét, annyira, hogy naponkint feljár a városházára. Orvosai azonban pihenést és légváltozást ajánlottak, miért is tegnap 4 heti szabadságolást jelentett be, illetve kér a törvényhatóságtól. Egyik nagyobb gyógyfürdőbe megy egészségének helyreállitása végett.

* **Lelki gyakorlatok a váradi egyházmegyében.** Aug. 27-én kezdve, 31-ig, *Schlick* János jézustársasági atya ismert bölcs vezetése mellett a váradi egyházmegye papsága lelki szentgyakorlatokat fog végezni. Amilyen fontos egy ilyen lelki gyakorlat a papság munka erejének, szent ügy iránti lelkesedésének fentartására, éppen olyan nagy sulyu a gyakorlatok vezetőjének személye is, ki magához hasonló képzettségü emberek lelkére fog döntő, hosszan tartó befolyást gyakorolni. Pater Schlick már nem ismeretlen e téren megyénkben, mint szónok pedig országos hirü. Müködése, mint a termékenyitő eső, sok gyümölcsöt fog megérlelni, mi nagy fáradtságának igaz jutalma lesz.

* **P. Flodung emlékezete az egyházmegyei körlevélben.** *Flodung* József, Jézustársasági atya, a nagyváradi egyházmegye sok plebániáján tartott igen igen szép eredménynyel lelki gyakorlatokat, népmissiókat. A derék, érdemteljes szerzetes halálát *Schlauch* bibornok a következő kegyeletes szavakkal tudatja egyházmegyéje papjaival: Hálás kegyelettel őrizve emlékét, tekintettel azon sok áldásra, melyeket az egyházmegyémben tartott lelkigyakorlatok és népmissiók által árasztott, azzal hozom itt is t. Papságom tudomására a fáradhatlan buzgóságu, kitünő missionarius, *Flodung* Józsefnek az igazak halálával f. évi május hóban történt elhunytát, hogy foglalják őt ájtatos memen-

tóikba s legalább azon helyeken, hol lelkigyakorlatot, vagy népmissiót tartott, ajánljanak föl érte egy-egy szt. misét. A. Ő. V. F. N.!

* **Közigazgatási ülés a vármegyén.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülését.

* **A premontrei rend köréből.** A jászóvári premontrei rendben már megtörténtek az áthelyezések a jövő tanévre vonatkozólag. Nagyváradra *Sebesztha* Hugó és *Bakonyi* Ambró tanárok helyeztettek át.

* **Az esztergomi 900 éves jubileum emlékére tervezett Szentháromság-szobor.** Esztergom augusztus 14-én, a kereszténység 900-ik évfordulója alkalmával nagy ünnepségeket rendez. Ezen ünnepségek alkalmával szenteli föl a beszterczebányai püspök a Kiss György szobrász által készitett gyönyörü Szentháromság-szobrot is, a mely a maga nemében páratlan lesz egész Magyarországon.

Az egész szobormü magassága 8·50 méter. Kompoziciója igen elmés és megkapó. Kiss a Szentháromság-szobrát három oszlopra állitotta, annak jeléül, hogy a róm. kath. vallásnak a fundamentuma a teremtés, a megváltás és a megszentelés. Az egész csoportozat haraszti mészkőből van mesterileg kifaragva. A talapzaton elhelyezett szobrok kolozsvári kemény homokkőből valók. Az alsó három talapzaton három magyar szent, u. m.: szent István, szent László és szent Erzsébet áll. A három oszlop között van elhelyezve: Patrona Hungariae, szent Rókus és szent Sebestyén. Az ornamentalis rész mübronzból készült. Egy maradandó kedves emléke a keresztény Magyarország kilenczszázados ünnepségének.

* **Felügyelő a szinháznál.** A uj szinháznál Nagyvárad városa fog állandó felügyelőt tartani, a ki télen-nyáron felügyel az épületre, a berendezésre és a város diszleteire. Dr. *Hoványi* Géza, a szinügyi bizottság elnöke megkereste a polgármestert, hogy a felügyelői állás szervezésénél a természetbeni lakáson kivül évi 1200 korona fizetést véleményez. Mivel a felügyelői állás szakértelmet kiván a szinházi dolgokban, ajánlja dr. *Hoványi* Géza ezen helyre *Somolik* Lőrincz nyug. szinészt, a ki Krecsányinál 20 évig volt szerződtetve s a ki jelenleg Nagyváradon lakik.

* **A váczi püspök bevonulása.** Gróf *Csáky* Kálmán, az uj váczi püspök ma, vasárnap reggel tartja bevonulását székhelyére. Vácz városát ez alkalommal tündériesen feldiszitették s a város több helyén diadal kapukat emeltek. Reggel fél nyolcz órakor külön vonaton indul az uj püspök Esztergomból. Egyházmegyéjének első állomása *Nógrád-Verőcze* község lesz. A fellobogózott pályaudvaron az előljáróság képviseletében *Droppa* Mihály főjegyző és *Marx* biró, a szépitési egyesület nevében pedig *Nádor* Vincze miniszteri tanácsos fogják az uj püspököt üdvözölni. *Váczon* dr. *Zádor* polgármester üdvözli a főpapot s aztán a bandérium élén vonul be a városba, ahol a Konstantin-téren *Fazekas* főjegyző fogadja Pestmegye nevében. A bandériumot *Gajáry* Géza országgyülési képviselő vezeti. Délelőtt ünnepi nagy mise lesz, amelyen *Csáky* gróf püspök pontifikál fényes segédlettel. Mise után áldást oszt a hivekre, délben pedig 500 teritékü ebéd lesz Halász »Curia« szállodájában. Este fáklyásmenetet rendeznek, amelyen *Gajáry* Géza képviselő fog beszédet intézni a püspökhöz. A várost kivilágitják.

* **Halálozások.** Nagy részvétet keltett Belényesben *Petrus* Márton volt uradalmi erdőmester és okleveles mérnök halála. 79 esztendős öreg ur élénk részt vett a fejlődő kis város társadalmi életében s általános szeretetnek és tiszteletnek örvendett. Halála váratlanul következett be e hó 2-án, temetése pedig pénteken ment végbe Belényes községének általános részvéte mellett. A diszes temetésen a görög katholikus uradalom tisztjei teljes számban és óriási közönség vett részt. Az elhunytat nagy kiterjedésü rokonság gyászolja.

Vlaszaty Ödön főerdész és neje szül. Kreutzer Mariska fájdalomtól megtört szivvel tudatják hőn szeretett kedves kis fiuknak *Gézának* folyó évi augusztus hó 3-án d. u. 6 órakor élete 10-ik hónapjában történt megrenditő elhunytát. A szeretett kis halott földi maradványai folyó hó 5-én d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint beszenteltetni és az alsó-lugosi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Alsó-Lugos, 1900. augusztus 3. Szülőid öröme száll veled a sirba!

* **A német császár fiai Párisban.** II. Vilmos császár már régebben elhatározta, hogy három fiát elküldi a párisi kiállitásra, tanulmányozás végett, azonban a császárné nem akart beleegyezni s azt kivánta, hogy a fiai maradjanak otthon. Most, mint Berlinből jelentik, a császár elhatározása mégis csak teljesedni fog, amennyiben három fia szeptember hóban meg fogja látogatni a párisi kiállitást. Kiséretükben lesz egy papi nevelő, utazásukat szigoru inkognitóban tartják a Prince de Saxe néven fognak utazni. A Gare St. Lazare közelében béreltek a három herczegnek lakást. A ház, melyben lakni fognak, egy kölni bankár tulajdona, mint irják, maga a császárné választotta ki a palotát, mely egy protestáns templom közelében van s a császárné azt kivánja, hogy fiai mindennap eljárhassanak a templomba.

* **Lourdes történetirója.** Hetvenkét éves korában halt meg *Lassevre* de Monzie Henrik; hogy ki volt ő, azt hisszük, mindenki tudja. Ügyvédnek készült s nagy szorgalma és tehetsége szép jövővel kecsegtette, mikor 36 éves korában veszélyes szembaja támadt. Orvosai nem is titkolták, hogy ennek a bajnak rövidesen igen szomoru vége lesz: a teljes megvakulás. Barátja, *Freycinet*, akkor egyszerü mérnök, ma szenátor és akadémiai tag, protestáns létére azt a kérdést vetette fel Lassevre előtt, miért nem megy Lourdesba? Lassevre, bár katholikus volt, első perczre megütközött Freycinet tanácsán, de aztán mégis hozatott néhány üveg lourdesi vizet s azzal megmosta a szemét. *Szemei a mosás után röglön meggyógyultak* s ettől fogva hálából a lourdesi Szüz dicsőségének terjesztésére szánta életét. Tapasztalván, hogy a tudatlanok és rosszakaratuak részéről mennyi támadás éri a lourdesi kegyhelyet, elhatározta, hogy azt alapos, kimeritő és minden tekintetben kifogástalan munkában fogja a világgal megismertetni. Éveken át kutatott adatok után a legnagyobb buzgalommal s midőn munkája megjelent, annak példátlan sikere teljesen megjutalmazta a hosszas fáradozásokért. Müve millió és millió példányban kelt el magában Franciaországban, azonfelül nem kevesebb, mint ötven nyelvre forditották le, mindenütt hirdetve a Szüz Anya dicsőségét és az ujkor legbámulatraméltóbb csodahelyének áldásait. Lasseyre-nek megadatott, hogy igy élete czélját elérve lássa, megadatott, hogy ő mondhatta el minden nemzet fiainak hitetlen századunkban a hit csodáit. Bizonyára fönt teljes jutalmát vette buzgóságának.

* **Betörés lopás nélkül.** Érdekes betörési esetről ad hirt belényesi tudósitónk. Kedden éjjel ugyanis Belényesben, a legnépesebb utczában ismeretlen tettesek feltörték *Henger* László kereskedőnek üzletét, ugy, hogy a külső ajtón lévő, nagy Wertheim-szerkezetü lakatot lefeszitették, a kettős ajtót pedig álkulcscsokkal kinyitották. Az üzletben mindent felforgattak, a pénzes szekrényt kihuzták, mivel azonban néhány forintnyi készpénzen kivül egyebet nem találtak benne, ott hagyták az üzlet közepén. Ez valószinüvé teszi, hogy a betörők nagyobb összegre számitottak s mivel számitásukban csalatkoztak, ott hagyták az üzletet anélkül, hogy onnan bármit is elvittek volna. A kereskedő kora reggel jelentést tett a csendőrségnek, amely azonnal meginditotta a legszigorubb nyomozást. A gyanu egy *nagyváradi* csavargóra irányul, aki a kedd délutáni vonattal érkezett Belényesbe s a betörés óta nyomtalanul eltünt.

* **Szerencsétlenség egy állomáson.** Megrenditő szerencsétlenségnek volt szinhelye a salgó-tarjáni állomás. Csütörtökön este a Losoncz felől beérkező vonathoz kijött *Bárdos* vasuti hivatalnok fiatal neje is, hogy az urával beszélhessen, a ki épen szolgálatot teljesitett. Véletlenül-e vagy szándékosan, a berobogó vonat sinpárjához közel haladt, a mikor a vonat elütötte és a kerekek a alá került. A testét derékban ketté hasitotta.

* **A kilenczszázéves jubileum.** Az Esztergomban megtartandó jubiláris ünepségekről a következő ujabb értesüléseket vettük:

A városházán nyolcz méter szélességü és négy méternyi magasságu transzparens lesz. Ennek három részét stilizált diszes ráma és vörös drapéria füzi egybe. Jobbfelén Vajk megkeresztelése, a baloldalon pedig királylyá koronáztatása lesz látható, mig a közepén a hármas halom a kettős kereszttel és az 1000—1900. évszám arany betüs felirat fog pompázni. Az egészet betetőzi a mintegy glóriában felül lebegő szent korona. Különösen impozánsnak igérkezik a vár és az ott levő papnövelde, amelynek hatalmas homlokzatán, illetve párkányzatán, vörösbordó alapzaton a következő transzparens képek lesznek: Ferenc József, Leó pápa, Asztrik püspök, Vaszary herczegprimás, Vajk keresztelése és Szent István megkoronázása.

A kapu mellett levő két szobor fölé biborpiros baldachint emelnek. Két 18 méter hosszu nemzeti zászló fog az épületen lengeni és nemzeti primási és pápai czimerek ékeskednek majd rajta. Az összes kanonok-lakások kivilágitására 6000 mécsest és 2000 üveggolyót alkalmaznak. Az összes diszitési munkálatok elkészitésével a Rumbold-czéget bizták meg. A városban már az összes szállók szobái le vannak foglalva. Az ünnepélyen az Esztergomban állomásozó 26. gyalogezred zenekarán kivül még a 12. ezred zenekara is részt fog venni. Különösen impozánsnak igérkezik a takarodó.

Esztergomból jelentik továbbá, hogy *Frigyes* főherczeg, aki tudvalevőleg a király képviselője az esztergomi ünnepeken, bejelentette, hogy augusztus 14-én délután érkezik oda. Kiséretében lesznek Kocz Venczel báró, Csesky gróf, Wurm ezredes és Gensich kapitány.

* **Vádak egy jegyző ellen.** A nagyváradi kir. ügyészséghez a minap névtelen feljelentés érkezett *Wittenberger* robogányi helyettes jegyző ellen. A följelentés sulyos vádakat tartalmaz, a többek között, hogy az emlitett jegyző csalásért már el volt itélve. A névtelen följelentés valószinüleg nem egyébb rosszakaratu inszinuációnál, minek folytán a nagyváradi királyi ügyészség megbizta a robogányi csendőrséget, hogy a följelentőt puhatolja ki s kihallgatás után az eredményről tegyen jelentést.

* **Korán elhunyt leány.** Részvéttel értesülünk egy szép fiatal leány haláláról, ki élete hajnalán, 18-ik évében egy jobb hazába költözött, nagy bánatban hagyva hátra családját. — A család által kiadott gyászjelentés a következő: özv. Hantke Károlyné szül. Ordódy Mária mint anya, Hantke Emil mint testvér, özv. Topolcsics Ferenczné szül. Szabó Rozália mint nagyanya maguk, valamint a többi rokonok nevében mély fájdalomtól sujtva és vigasztalhatatlan szivvel jelentik a legjobb leány, a leghübb testvér és unokának *Hantke* Amáliának élte tavaszán, élete 18-ik évében folyó hó 4-én reggel 7 órakor, hosszas és kinos szenvedés után, a jó Isten akaratában való megnyugvással történt csendes elszenderülését. A megboldogult drága halott tetemei f. hó 6-án d. u. 4 órakor fognak a Hidegser-utczán levő gyászházban történt be-

szentelés után a várad-olaszi-i sikertben az anyaföldnek átadatni. A lelkeidvéért tartandó engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 7-én délelőtt 10 órakor fog a várad-olasz-i plebániatemplomban az Egek Urának bemutattatni Nagyváradon, 1900 augusztus 4-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! A vigasztaló Szentlélek erősitsen meg minket!

* **Lángban álló asztagok.** Két helyen volt tegnap óriási tüz a vidéken, melyet elrémülve láttak a debreczen-püspökladányi és a budapest-nagyváradi délutáni vonatok utasai. Egyik tüz Debreczentől nem messze, Szoboszló és Ebes puszta közt ütött ki. Hatalmas asztagokból óriási lángoszlopok csaptak az ég felé, melyeket az összesietett munkások hiába igyekeztek eloltani. A pusztitó elemnek nem volt elég egy napra ennyi. Püspök-Ladány és Báránd közt szintén két nagy kazal gyuladt ki s minden oltási kisérlet daczára hamuvá égett.

* **Öngyilkos gyógyszerész.** Tandl Sándor lugosi születésü gyógyszerészsegéd nagy ideálokkal eltelve lépett az életbe. Nem tudott azonban megküzdeni az élet tengernyi bajával, végre meghasonlott önmagával és az éjjel véget vetett minden szenvedésének. A Lónyay-utcza és a Vámház-körut sarkán halántékon lőtte magát s menten meghalt. Zsebeiben több levelet találtak. Mindegyikben elpanaszolja szenvedéseit, azt is, hogy Amerikába akart menni, hogy uj életet kezdjen, de meghiusult minden törekvése. »Befejezem életemet, mert ugy is csak bekövetkeznék az, a mit most teszek« — irja az életunt öngyilkos. Holttestét a rendőrség az üllői-uti tetemnézőbe vitette.

* **Bepanaszolt utcza.** A 37. gyalogezred parancsnoka, *Aulich* ezredes átiratot intézett Nagyvárad város polgármesteréhez, a melyben rámutat, hogy a várba vezető Várkapu-utcza valósápos szemétdomb, büzös pocsolyák folynak ki a házakból s a lakók a szemetet az utczára dobják. Kéri ezen egészségtelen állapotok megszüntetését. A polgármester utasitotta a rendőrkapitányi hivatalt, hogy az utcza kitakaritásáról gondoskodjék. — De sok utczára ráférne ez az intézkedés.

* **Leégett templom.** Nagy zivatar pusztitott a multkor, melynek egy templom is áldozatul esett. A nógrádmegyei Nagy-Zellőn a villám beütött a falu közepén álló templomtoronyba, mely felgyujtotta az egész templomot és teljesen elhamvasztotta.

A levegőbe röpült ház.

A Károly-körut és Dob-utcza saroképületének udvarán levő zsindelytetejü kőépület pinczéjében benzin robbanás történt, mely az egész házat romba döntötte. A légnyomás az udvarra néző összes ablakokat bezuzta és a jobb oldali erkélyt is megsértette.

A munkához tüstént megérkezett mentők és tüzoltók, mindjárt a pincze bejárójának szomszédságában egy teljes eléktelenitett holttestre akadtak, feje össze-vissza volt zuzva, teste pedig fekete korommá égett. A házbeliek közül kezdetben senki sem ismerte fel. Csak később tudódott ki, hogy az illető házban lakó Auspitz Manó üveg és porczelán kereskedőnek 32 esztendős segédje, Köcski János.

Auspitz Manó azz l a megbizással küldötte el segédét a szintén a házban lakó Schneller Pál füszereshez, hogy onnan egy üres faládát hozzon. Schneller, Fleiner József nevü 22 esztendős szolgáját küldte oda, hogy az udvari épület pinczéjéből a kivánt ládát felhozzák.

Fleiner ment elől és a pinczeajtót kinyitva lefelé indult Köcski János kivül maradt. Néhány pillanat és hatalmas dörgés reszkettette meg a környék épületeit. A kis kőház nagy recsegéssel összeomlott és a légnyomás a pinczeajtónál álló Köcskit az emelet erkélye alá dobta. Fleiner az összeo lott épület romjai alatt maradt.

Ép abban a pillanatban haladt el az épület előtt Herzman Lajos, Meller és Plesz szállitónak kocsisa kocsijával. A légnyomás a földre dobta. Egyéb baja szerencsére nem esett. Ugyancsak a robbanás idején a kisházban volt Fuhrmann Antal viczeházmester a feleségével. Amint Fuhrmannék a pincze felől a durranást meghallották, szobájukból kirohantak. Fuhrmann több lehulló kődarabtól a lágyékán sebesült meg, a felesége a lábán. A mentők nyomban ápolásuk alá vették őket.

Eközben a tüzoltók nekiláttak a romhalmaznak, hogy a pinczébe rekedt szolgát a fölszinre hozhassák. A munka elég gyorsan folyt, mégis fél nyolcz óra este lett, amikor a szerencsétlenek holttestére bukkantak. Előbb csak a fél kezefeje látszott. Teste a falhoz szorult. A munkát erre néhány pillanatra megszünteték, hogy a vizsgálóbirót megvárják. Kállay Miklós vizsgálóbiró erre meg is jelent és nyomban a helyszini szemlét ejtette meg.

A robbanás benzintől eredt, bár Schneller Pál füszerkereskedő tagadja, hogy pinczéjében benzint tartott volna.

A ház, a melynek udvarán a szerencsétlenség történt, özv. Stern Dávidné tulajdonát képezi. Maga az udvar szomoru látványt nyujt. Egészben maradt tégla alig látható az óriási romhalmazban. Minden a pusztulás képét mutatja. Porrázuzott tégladarabok, nehéz vasajtók, ablakrámák, hordók roncsai, széklábak, üveg és cserépdarabok hevernek egy halmazban.

A ház oldalfalai, különösen a jobb oldali részen meg vannak repedezve s az emeleti folyosók vastag gerendákkal alátámasztva. A közlekedést a jobb oldali folyosón elzárták s a a lakók csak a baloldali folyosó megkerülésével juthatnak lakásaikba. A lakások ablakai porrá vannak zuzva.

A ház jobboldali falazatán, a Schneller Pál füszerkereskedő czégtáblájától jobbra óriási száraz vérfolt, a mely emberi formát mutat. A szegény Köcski János bolti szolga vére, a kit a légáramlat a pinczéből az udvaron keresztül a ház falazatához röpitett. A folyosó alatt az udvarban egy kék rongy hever, a szerencsétlen ruhafoszlánya, kissé távolabb, körülbelül 30 czentiméternyire, egy szétroncsolt koponya, mellette a szerencsétlen ember szétfolyt agyveleje. Minden abban a helyzetben van, a mit a katasztrófa után találták.

Nőknek, sőt erősebb férfiaknak könny tódult szemükbe a borzalmas látvány láttára.

A szegény boltiszolga özvegységre jutott felesége, amikor a borzasztó szerencsétlenségről értesült, majveszékelve rohant férjének a felismerhetetlenségig megcsonkitott s darabokra tépett holttestéhez, a mely egy ponyvával volt letakarva. Szivettépő jelenet játszódott le, a mikor a rendőrök a szegény asszonynak nem akarták megengedni, hogy férje holttestét megtekintse. Összekulcsolt kezekkel, térdre esve, zokogva könyörgött, de mind hiába. A szegény asszony ma már megtekinthette kenyérkeresőjén k testi maradványait, a — boncteremben. Kivüle három kis árva zokogott még a hideg márványasztal körül.

A másik bonczasztalon fekszik a katasztrófa második áldozata, Fleiner József kereskedő segéd. A 21 éves fiatal ember rettenetes vége mély gyászba boritotta szülőit, a kiket még tegnap értesitettek a szomoru esetről. Az erőteljes szép fiu igen szorgalmas fiatal ember volt s közel állott ahhoz, hogy magát önállósitsa. Szülői egyetlen reményüket veszitették benne.

A harmadik áldozat Farnagy Antal viczeházmester állapota — a kit egy tégladarab sujtott az udvaron hasba — eléggé kedvező. Farnagy a puszta véletlennek köszönheti csupán, hogy megmenekült.

A szerencsétlenség okát az eddigi adatok szerint, Schneller Pál füszerkereskedőnek tulajdonitják, aki a hatósági tilalom daczára nagyobb mennyiségü benzint és robbanó olajat tartott a pinczében. Schneller ugyan tagadja ezt, az eddigi vizsgálat azonban már is positiv adatokat nyujtott a rendőrségnek.

A rendőrség még tegnap este meginditotta a vizsgálatot s azt a legnagyobb erélylyel folygatja. Kihallgatták a házban levő összes üzlettulajdonosokat, a házmestert, viczeházmestert és néhány lakót is.

Némely lakó szobájában még mindig ott hevernek a tégladarabok, a melyek az ablakon át repültek a szobába. Ezeket is csupán a helyszini szemle után fogják eltávolitani.

*

Délelőtt 11 órakor a tüzvizsgáló bizottság jelent meg a katasztrófa szinhelyén. A bizottság megállapitotta, hogy a tüz, illetve a szerencsétlenség robbanás következtében történt, a pinczében elhelyezett nagymennyiségü robbanó anyagok meggyuladása következtében.

Alig távozott el a tüzvizsgáló bizottság a helyszinéről, nyomban megérkezett a törvényszék által kiküldött vizsgáló bizottság is.

A vizsgáló biró első sorban az udvart fényképeztette le a rendőrségi fényképészszel s általános helyszini szemlét tartott. Ezután elrendelte a betemetett pincze kiásását és a törmelékek eltávolitását.

Most csákányos emberek dolgoznak a helyszinén s a szemlét csak akkor folytatják, ha a pincze ki lesz ásva, illetve a törmelék el lesz takaritva. A helyszini szemle, valószinüleg csak a késő délutáni órákban ér véget, s ennek befejezte után fogja Polányi vizsgáló biró a tulajdonképeni vizsgálatot megkezdeni s a további intézkedéseket megtenni.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **távirataink** szólnak:

A helyzet Peking körül.

London aug. 4. (Saját tud. távirata.) A Daily News jelenti Tiencinből mult hó 26-áról: Az összes nemzetek főparancsnokai megegyeznek abban, hogy lehetetlen, hogy Anglia Peking fölmentését késleltethesse. E felett nagy a fölháborodás. A Times-nak jelentik Sanghaiból e hó 2-áról: A santungi kormányzó távirata azt mondja, hogy a pekingi idegen követek julius 27-én még mind sértetlenek voltak. A boxerek és a kinai csapatok egymással harczolnak. A fővárosból érkező kinai menekülők jelentik, hogy Peking legtöbb gazdag lakosának a házát Junglu és Tangfusiang katonái kifosztották. A Li-Ping-Heng rendeletére lefejezett emberek közt van Hsu-Csing-Cseng volt péterváriközet is. Az egyedüli tekintélyes emberek, a kik Csing békepolitikáját támogatják, Jung-Lu és Vang-Veng-Csau tábornokok, befolyásuk azonban csekély. Ugyanaz a lap jelenti Sanghaiból e hó 2-áról, hogy Li-Hung-Csang egy proklamáczió közzétételét készíti elő, melyet egész Csili tartományban terjeszteni fognak. *A proklamáczió amnesztiát fog biztositani azoknak a boxereknek, a kik felhagynak a rendzavarással és hazatérnek.*

Az amerikai főkonzul jelentése.

Washington, aug. 4. (Saját tud. táv.) Groodnow sanghai amerikai főkonzul táviratozza mai kelettel: Li-Hung-Csang ma a franczia konzullal folytatott beszélgetése során azt a véleményét fejezte ki, hogy a pekingi követeknek semmiféle üzenetet nem fognak kézbesiteni, mert a külföldi csapatok Peking ellen vonulnak. A csungli-jámennek két idegenbarát tagját, a kik a követek megvédelmezését kivánták, Li-Ping-Heng parancsára, a ki most a pekingi csapatok parancsnoka, lefejezték. Li-Ping-Heng állitólag Paotingban is mészárlást rendelt el. Remei tengernagynak Takuból e hó 2-áról keltezett távirata szerint Chaffee tábornok azt jelenti, hogy 800 japáni kémszemlét tartott Tao-

tungban, a mely alkalommal három emberük elesett, 25 pedig megsebesült. Az ellenség az árkokat és a lőrésekkel ellátott házakat megszállva tartja.

Fennakadt európai csapatok.

Berlin, aug. 4. (Saj. tud. távirata.) A Kölnische Zeitung értesitése szerint az európai csapatok Peking-felé nyomulása megakadt, mert a kinai csapatok a legnagyobb tüzzel bombázták. Az európai csapatok a legnagyobb erővel küzdenek, de a tulerővel szemben nehéz a küzdelem.

EGYESÜLETEK

—

Iparos ifjak közgyülése. A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző-egylete rendes félévi közgyülését folyó hó 12-én s ha e napon a tagok kellő számban meg nem jelennének — augusztus 26-án, mindenkor délután 3 órakor tartja meg, melyre az egylet tagjait tisztelettel meghivja az Elnökség. — Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyv hitelesités. 2. Pénztári jelentés az elmult félévről. 3. Három számvizsgáló választása. 4. II-od alelnök választása s az ennek folytán esetleg megüresedő tisztség betöltése. 5. Inditványok.

IRODALOM.

—

Arménia Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Szongott Kristóf. Augusztus. Szamosujvár. Todorán Endre »Auróra« könyvnyomdája. 1900. Az örmény havi folyóirat első közleménye az örmény költészetről szól, mely czim alatt Simay Gergely Leist Arthur »Örmény költők« czimü müvének előszavát közli. Igen érdekes, eleven utleirás folyik e füzetben Mme Stanislas Mennier tollából, ki Örményország uti élményeit Párisban folyó évben a következő czim alatt tette közzé: De St. Pétersbourg à l'Ararat. A jelen közleménynek, különösen az eriváni népéletre s az Ararat megmérésére vonatkozó részeit emeljük ki. Kevésbé sikerült s mintha nem ütné meg az Arménia szinvonalát Kritsa Róza költeménye: Szép Katinka. Patrubány Lukács dr. Árdiruni Tamás IX. sz. örmény történetiró munkásságát vázolja. Rendkivül lekötötte figyelmünket a tudós érdemes szerkesztő által irt Szamosujvár monografiájának e füzetben közlött részlete, melyben a magyarországi örménység önálló örmény püspökség iránt való folyamodása foglaltatik 1868-ból, melyre — amint a szerkesztő keserüen megjegyzi — mindezideig választ nem kaptak. Némi animózitás vonul végig az örmény egyház szervezetéről szóló részben is az erdélyi l. sz. püspökök ellen. Ugyanitt a szerző büszkén emlegeti, hogy minden nemzetek közt először az örmény vette föl a kereszténységet, továbbá Krisztusnak Ábgár királyhoz intézett állitólagos levelét, végre azt a hihetetlennek látszó adatot, hogy Áni városában egykor ezer-egy templom volt. Ez valóban ijesztő szám. A kisebb közlemények, mint rendesen, igen elevenen és ügyesen irvák, ugy, hogy a legkisebbnek elolvasása sem idővesztegetés. A derék folyóiratot, melynek évi ára 4 frt (8 korona) a legmelegebben ajánljuk.

MULATSAG.

—

A 48-as Népkör mulatsága. A 48-as Népkör ma tartja nyári mulatságát a Kárger-féle mulató helyen. Ugy látszik, sikerült lesz, mert már többen igérték megjelenésüket. — Pontos kiszolgálást a jó hirü Kárger-féle helyen ajánlani felesleges. A szép, árnyas helyen kellemes estélynek nézünk elébe.

TANUGY.

—

Az iskolaszék alakuló ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután tartotta alakuló ülését, a melyen megválasztották az elnököt, alelnököt és a főgondnokat.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnökölt az alakuló ülésen, a melyen jelen voltak: Réz Mihály, dr. Márkus László, dr. Grósz Menyhért, Stark Gyula, Barry József, Böszörményi Géza, Sulyok István, Heringh Sándor, Némethy Károly, Ficzek Lajos, Hegyesi Márton, Vidovich Bonaventura, dr. Dőry Ferencz, Bordé Ferencz, Ragány János, dr. Vucskics Gyula, Materny Imre, Istvánffy József, Máthé Lajos, Krűger Viktor, Váradi Mór, dr. Berkovits Ferencz, Istvánffy István jegyző.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester az ülést megnyitván, felemliti, hogy a mult ülésen elhalasztották a megalakulást s egy bizottságot küldtek a czélból, hogy dr. Sipos Árpád eddigi iskolaszéki elnököt kérje fel az elnökség további elfogadása. Felkéri *Némethy* Károlyt, mint a bizottság elnökét, hogy eljárásuknak eredményét tudassa az iskolaszékkel.

Némethy Károly előadja, miszerint megbizatásukban eljártak. Kijelentették dr. *Sipos* Árpád előtt, hogy az iskolaszék párt- és vallás-különbség nélkül egyhangulag őt kivánja továbbra elnökéül. Ez az általános szeretet és óhaj megkönnyitené müködését. Ugy látszott, hogy ez a ragaszkodás jól esett dr. Sipos Arpádnak, a ki megigérte, hogy az iskolaszék ügyeit mint tag továbbra is támogatja s működésében részt vesz. Az elnöki széket azonban tovább nem foglalhatja el, mert minden ideje igénybe van véve. A küldöttség belátta, hogy minden további kérés zaklatás volna s ezzel a kijelentéssel megelégedett. Kérést intéztek azonban dr. Sipos Arpádhoz, hogy kit ajánlana utódjául. *Hegyesi* Mártont ajánlotta, akinek 20 évi szolgálata nagy bizonyság és garanczia arra, hogy megnyugvással tegyék le kezeibe a községi iskolák ügyét. Ezért inditványozza, hogy elnökül *Hegyesi* Mártont, alelnökül dr. *Berkovits* Ferenczet és főgondnokul *Ficzek* Lajost válasszák meg. (Eljenzés).

Dr. *Bulyovszky* József inditványozza, hogy a jelentést vegyék tudomásul s dr. *Sipos* Arpádnak köszönetet szavazzanak.

Elfogadták.

Ezután elnöknek egyhangulag *Hegyesi* Mártont, alelnöknek dr. *Berkovits* Ferenczet és főgondnoknak *Ficzek* Lajost, algondnoknak *Máthé* Lajost és *Beczkay* Lajost, jegyzőnek pedig *Vaday* Józsefet választották meg.

Hegyesi Márton érzi, hogy a bizalom a multnak szól. Ő már túl van az élet delelő pontján. Igyekezett kitérni az elől, hogy őt elnöknek válaszszák, főként azért, mert nem tagja a város törvényhatóságának. De megnyugszik mégis, mert látja, hogy olyan alelnök lesz mellette, a ki a törvényhatóságban megvédi a községi iskolák ügyét. Tudja, hogy oly nagy elődök után, mint Személy Kálmán, Ritoók Zsigmond, Sipos Árpád nem tölti be ugy, a mint óhajtaná az elnöki széket, miért is kéri az iskolaszék támogatását. Igéri azonban, hogy azon a nyomdokon fog haladni, a melyen kiváló elődei. Minden erejét a községi iskolák érdekében fogja érvényesiteni s törekszik a napirenden levő viszály elsimitásán. Ha ezt sikerül az igazságnak megfelelően megoldani, átadja az elnöki széket másnak.

Az uj elnök kijelentését örömmel vették tudomásul s Némethy Károlynak eljárásáért köszönetet szavaztak.

Megemlékezett dr. *Bulyovszky* József a volt alelnökről *Gálbory* Jánosról, ki hosszu időn át odaadó buzgalmat fejtett ki a közs. iskolák érdekében. Érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, az iskolaszék köszönete mellett.

Ezzel az alakuló ülés véget ért.

Felhivás az alkalmilag engedélyezett gyermek menedékház vezető nők képző tanfolyamára. — A tanfolyamot a folyó évi szeptember hó elsején nyitom meg. Jelentkezhetnek 18—40 éves koru nők, kik 6 elemi osztályt végeztek vagy valamely kisdedóvó intézettől legalább is 4 hónapi gyakorlatról kiállitott bizonyitványt tudnak felmutatni. Benyujtandó iratok: Iskolai, erkölcsi, születési és orvosi bizonyitványok. Jelentkezni bármely napon lehet alólirottnál, Apácza-utcza 378. számu házban. Nagyvárad, 1900. évi augusztus hó 1-én. Özv. *Dyk* Ferenczné, okl. kisdednevelőnő.

IPARÜGY.

—

Iparosaink utazása a párisi kiállitásra.

A kereskedelmi miniszter által adott állami és az ipartestületek részéről megszavazott ösztöndijakat elnyert iparos ifjaink az ország minden részéből a tegnapi napon indultak utnak egyelőre Budapes re, hol is összegyülekezve, e hó 5-én egy csoportban utaznak tanulmányutukra Párisba.

Kétségtelen, hogy dicséretre méltó elhatározása volt ez ugy a keresk. miniszternek, mint az ipartestületeknek és egyes törvényhatóságoknak, amennyiben a magyar iparosoknak lehetővé tették a párisi világkiállitás megtekintését, a hol gyarapithatják ismereteiket és meggyőződhetnek a külföldi ipar hatalmas fellendülésén és minden téren való előhaladásán, a mit azonban — sajnos — a magyar iparnál el nem mondhatunk.

De a mily örvendetesnek jelzem e körülményt, épp ugy helytelennek tartom azt, hogy az ösztöndijak kiadásánál egyes iparágakat az illetékes körök minden alkalommal negligálnak.

Hogy többet ne emlitsek itt van mindjárt a *nyomdászat*. Tudjuk azt mindannyian, hogy a magyar nyomdásznak *»e hazán kivül nincsen számára hely,«* mert anyanyelvén kivül mást nem beszél s igy nem mehet külföldre dolgozni s egyuttal ismereteit gyarapitani, mint *bármely szakmához* tartozó iparos, mert mig a nyomdász *csak* szellemileg képes dolgozni s ehhez bizonyos nyelvismeretek szükségesek; (már pedig ezzel kevesen dicsekedhetnek) addig más szakmabeli iparosoknál ez nem áll, őket mi sem akadályozza abban, hogy bármikor külföldre mehessenek vándorutra dolgozni és tanulmányozni.

Ezeket hangsulyozva, különösnek találom, hogy 3—400 ösztöndijas közül egyetlen egy nyomdásznak sikerült azt Balassa-Gyarmaton megkapnia, holott — már a fentebb elmondottak szerint is — első sorban ezeket kellett volna előnyben részesiteni, mert hisz' ők *direkt* csak a magyar hazára vannak utalva s ugy a párisi tanulmányuton való tömegesebb részvételük kivánatosabb lett volna, mint bármely más iparágé.

A nagyváradi keresk. és iparkamara ösztöndijának elnyeréséért pályázott egy helybeli nyomdász, azonban ipartestületünk elnökének argumentumára, hogy *»a nyomdászat nem képesitéshez kötött iparág!«* egyszerüen el lett utasitva kérelmével.

Szerintem az keveset nyom a latban, hogy a nyomdászat képesitéshez kötött iparág-e vagy sem. Az itt a kérdés, vajjon a nyomdászat oly előhaladott stádiumban van-e nálunk, hogy ily fontos és hasznos tanulmányuttól mellőzésben részesüljenek.

Bizony nincs t. ipartestületi elnök ur! Nagyon is hátra vagyunk még maradva külföldi pályatársainktól s azért nagy szolgálatot tettek volna az illetékes körök ugy a magyar nyomdászatnak, mint hazánknak, ha néhány nyomdászt is kiküldtek volna a tanulmányutra, még abban az esetben is, ha *»a nyomdászat nem képesitéshez kötött iparág!«* *S. S.*

SZINHÁZ.

—

Színésznövendékek előadása.

Ma este fél 8 órakor lesz a nagyváradi színésznövendékek első előadása. Érdeklődéssel tekintünk elébe, mint olyan vállalkozást nézzük, melynél nagyon sok függ a kezdettől: t. i. a folytatás. Szenésznövendékek ilyesforma előadást

még eddig nem igen rendeztek nálunk, ha ez beválik, nagyon is üdvös és kellemes dolog lesz máskor is megpróbálni. A színésznövendékek sekat tanulnak ezzel a kis gyakorlattal — persze ha ambicióval végzik s a közönségnek is jut egy kis élvezet a nyári unalomban — persze, csak ha kellő számban elmegy.

Az előadás müsora a következő:

E. Kovács Gyula emléke. Irta Gara Akos. Előadja Rogoz Imre.

A fogoly lengyel. Irta Csengey G. Előadja Somlár Mihály.

Magyar dalok. Énekli Kabdebó Ernő.

Rabasszony. Irta Kiss József. Előadja Kürthy Margit.

Kuplék. Zenéjét szerzette Bátky Endre. Előadja Vass Ferencz.

Előadják továbbá Makaynak »Oh azok a klubbok« s »Robinzonok« czimü egy-egy felvonásos bohózatát, melyben Kabdebó Ernő, Kürthy Margit, Vass Ferencz, Somlár Mihály színésznövendékeken kivül Rogoz Imre, Vermes Miklós, Nagy Jolán és Bernát Aranka vesznek részt mint mükedvelők.

Mükedvelők előadása. Az iparos ifjak egyletében alakult mükedvelők előadásra készülnek. Eddigi sikereiket a *«Vén bakancsos és fia a huszár»* cz. népszinmü előadásával toldják meg, mely f. évi augusztus hó 12-én és 19-én lesz megtartva a Fekete Sas nagytermében. A törekvő ifjuság minden esetre méltó a legszélesebb körü pártolásra.

REGÈNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából forditotta: K—ő.

12.

II.

— Igen uram.

— Milyen szinü volt a ruhája, a melyik rajta volt?

— Nem emlékszem rá tisztán, de ugy gondolom, hogy kék.

— Ma reggel idejövetele előtt nem látta Dubreuil urat?

— Nem.

— Elmehet, de egy szót se mondjon! abból senkinek, a mit itt beszélt és hallott! e

— Csendőr, vezesse ide Dubreuil urat!

A csendőr kiment, hogy teljesitse a biró parancsát, de ez visszahivta s halkan valamit sugott a fülébe.

III.

Az irodát elhagyva Dubreuil Jakab a fogadó szobába ment, hogy találkozzék Lucie-vel. Ott találta őt leverten, összetörve. A hivatalos személyek látogatása csak élénkitette fájdalmát.

Egy nagy karszéken ült hátra dőlve, fejét keblére csüggesztve nem látott, nem hallott semmit. Dubreuil közeledett hozzá, megfogta a kezét s félig sugva mondta:

— Szegény Lucie!

A leány felemelt fejét.

— Vártam önt Jakab mondá.

— Éppen most tudtam meg a borzasztó szerencsétlenséget, drága Luciem s azonnal ide siettem, nem hogy vigasztaljam, hiszen az ön fájdalma vigasztalhatatlan; csak az idő enyhitheti, de meg nem szüntetheti. Azért jöttem, hogy megmondjam, hogy ma is ugy, mint tegnap, vagy mint holnap, számithat rám. Bár haza kellene ténem atyámhoz, ki Amerikába hiv, mindazonáltal én itt maradok ön mellett, hogy támogassam a szörnyü eseménynek elviselésében, miket át élt és a melyek még reá várnak.

— Nem, én ezt nem kivánhatom, bár ha mellettem volna, erősebbnek érezném magamat . . . Mondja, látta atyámat? hol van? . . . Mikor mehetek hozzá, hogy mellette virrasszak? . . . Mikor mennek már el ezek az idegenek? Ez a folytonos jövés-menés, lárma olyan kellemetlen rám nézve! . . . Szegény atyám, mennyire szeretett, hiszen csak értem élt; értem dolgozott annyit, hogy gazdaggá tegyen, azért töltötte mindig munkában az éj egy részét . . .

A zokogás félbeszakitotta szavait.

— Csillapodjék édesem, az Istenre kérem, csillapodjék. Én értem és megosztom fájdalmait, de legyen erős édes Lucie . . .

Jeanne benyitott.

— A biró urak kéretik Dubeuil urat.

— Megyek. Viszont látásra Lucie, legyen bátor.

Egy percz mulva visszatérek.

Az ajtóban már várt rá a csendőr, de az iroda helyett egy kis ebédlőbe vezette, hol fehér lepellel leboritott asztalon feküdt Ledoux holtteste. Az ablakmélyedésben a vizsgálóbiró, Raucourt és a békebiró állottak.

Dubreuil némán megállott a küszöbön, majd visszanyerve hidegvérét, a birók felé közeledett.

Az egész jelenet alatt Boislevent nem szünt meg élesen megfigyelni Jakabot.

— Ön azt mondta, hogy miután este innen hazatért a fogadóba, reggelig nem távozott el onnan. Fentartja ezen állitását?

— Igen uram.

— Pedig ez nem áll. Ön tizenegy órakor ismét elment és csak háromnegyed egykor tért vissza.

— Nincs, mit felelnem rá, uram.

— Jól van, hát beszélek én. Ön innen kilencz órakor elment gondtelt arczczal, ugy hogy észre sem vette Pétert, a kivel találkozott. Hazatért a fogadóba az egész személyzet szeme láttára. Tizenegy órakor pedig, mikor már mindenki aludt, elment, abban a hitben, hogy senki sem látja a visszatért egy óra tájban ismét azt gondolva, hogy senki sem látja, pedig egy cseléd látta mind a kétszer, látta dult vonásu arczát, sáros ruháját . . .

Mit szól mindehhez?

— No hát . . . igen, ugy volt!

— Beszélje hát el, hogy mit tett, hol járt ezen idő alatt! De vigyázzon a feleleteire, mert hallgatásának sulyos következményei lehetnek. Gondolja meg, hogy éppen akkor gyilkolták meg Ledoux urat. El kell ismernie, hogy ez gyanus körülmény.

— Nem felelek.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

—

Köszönet-nyilvánitás.

Mindazon rokonok, jó barátok és ismerősök, akik feledhetetlen férjem, illetve édesatyánk temetésén megjelenni és ez által mély fájdalmunkat enyhiteni szivesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Pecze-Szőllős, 1900. aug. 4.

Özv. Ridi Józsefné és gyermekei.

TAVIRATOK.

—

Széll Kálmán a királynál.

Rátót, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Széll Kálmán miniszterelnök e hó 7-ikén vagy 8-án Ischlbe utazik, a hol Ő Felsége hosszabb kihallgatáson fogadja. Hétfőn, közben elutazása után, Budapestre fog utazni.

Az olasz főváros köszönete.

Budapest, aug. 4. (Saját tud. táv.) Róma főváros tanácsa *Umberto* király halála alkalmából Budapest székesfőváros tanácsa részéről csütörtökön menesztett részvét táviratra ugyancsak távirati uton meleg szavakban mondott ma köszönetet.

Üldözött romániai zsidók.

Budapest, aug. 4. (Saját tud. táv.) A romániai menekült zsidók vasárnap estig maradhatnak a fővárosban. A gyüjtő bizottság száztizezer koronája megvigasztalta őket. Csak nyolcz asszony siránkozott, a férje elhagyta s elszéledt a városban.

Játék a dinamittal.

Zágráb, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Gyurgyevácz közelében, a hol most katonai gyakorlatok vannak, ma délelőtt egy paraszt fiu egy patront talált. A mint a patront ide-oda forgatta, az felrobbant és a fiut széttépte, a közelben álló apját pedig halálosan megsebesitette.

Megkisérlett merénylet Casimir Perier ellen.

Páris, aug. 4. (Saját tud. távirata.) Salson, a merénylő tegnap délutáni kihallgatása alkalmával kijelentette a vizsgálóbiró előtt, hogy röviddel ezelőtt Pont sur Seinben egy bokor mögül revolverrel a kezében Casimir Perierre leskelődött azzal a szándékkal, hogy meggyilkolja. — A revolver azonban nem müködött.

Krüger kiáltványa.

Pretória, aug. 4. (Saját tud. távir.) Botha és Krüger kiáltványt bocsátottak ki, a melyben kijelentik, hogy minden kárt, a melyet az angolok a farmoknak okoznak, megtéritenek, ha e farmok tulajdonosai csapataiknál maradnak.

A merénylet a persa sah ellen.

Nápoly, augusztuss 4. (Saj. tud. táv.) A persa sahhoz intézett levél ügyében, mely levél figyelmeztette a saht a merényletre, a rendőrségi vizsgálat eredménye az, hogy a levél állitólagos irója Angelo Bartholozzi, itt ismeretlen. A Via Modena 5. sz. házában, a hol a mint mondták egy szocziálista csoport tartózkodik, szintén nem találtak szemmit.

London aug. 4. (Saj. tud. táv,) A mint a Reuter-ügynökség hivatalosan jelenti, a perzsa sah Alfréd kóburgi herczeg halála miatt lemondott angolországi látogatásáról.

Páris, aug. 4. (Saj. tud. táv.) A Figaro szerint Salson, a merénylő kijelentette, hogy a Saht csak azért akarta meggyilkolni, mert államfő. Salson megmarad a mellett, hogy nem voltak büntársai és semmiféle anarkista csoporthoz nem tartozik. A vizsgálóbiró meglátogatta a saht, a ki megelégedését nyilvánitotta, hogy a merénylet nem személyes bosszu müve, hanem csak egy fanatikus ember cselekedete volt. A kereskedelmi törvényszék elnöke levelet kapott, a melyben közli vele, hogy a törvényszéki épületet legközelebb levegőbe röpitik. Ebben az ügyben azonnal meginditották a vizsgálatot.

A német császár és a munkások.

Bremerhaven, aug. 4. (S. t. t.) A császárné este 10 óra 45 perczkor Wilhelmshöhlbe, a császár pedig 11 órakor Kóburgba utazott. A császár

előbb rendjeleket osztott szét az Észak-német Lloyd és a hamburg-amerikai vonal 15—15 munkása között és ez alkalommal beszédet mondott, amelyben megköszönte a szállitógőzösök rakodása alkalmával tanusitott odaadását és önfeláldozásukat és azt mondta, hogy a munkásoknak adott kitüntetések szolgáljanak megelégedése jeléül a felett, hogy a munkásokat nem fertőztette meg a hazátlan bitangok példája. Hanem megmutatták, hogy becsületes emberek. Mert becstelen az, a ki hazáját cserben hagyta.

Rosszalás a szerb miniszteréknek.

Belgrád, augusztus 4. (Saját. tud. táv.) Ma jelent meg a hivatalos lapban az az ukáz, amely Gyorgyevics András kultuszminiszter és Nesics közmunkaügyi minisztert nyugdijazza. A kabinet többi tagjait pedig rendelkezési állapotba helyezi. — A hivatalos lap kommentárt is füz az ukázhoz, amelyben azt mondja, hogy a kormány tagjai alkotmányellenes viselkedést tanusitottak. — A miniszterek egyszerre cserben hagyták az országot, mielőtt lemondásukat elfogadták volna, sőt a közmunkaügyi miniszter a király mennyasszonyát az ország elhagyására akarta birni.

KÖZGAZDASAG.

Az aratás a vármegyében. *Belényes* vidékén, mint tudósitónk jelenti, mostanában fejezték be az aratást. Az eredmény a mult évinél sokkal jobb, bár egyes helyeken a késői fagy és a jégverés nagyobb károkat okozott. A tengeri igen szépen fejlődött s ha valami csapás közbe nem jő, kitünő tengeri termés lesz. A kerti veteményekben a hosszan tartó szárazság és hőség nagy kárt okozott. A gyümölcs termés igen jó, különösen sok a szilva és dió.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 4.

Osztrák hitel	666 50
Magyar hitel	688.—
Államvasut	664.—
Rimamurányi	518.—
Magyar jelzálog	424.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, aug. 4.

Buza októberre	7.70
Buza juniusra	8.—
Tengeri	6 39
Rozs okt.	6.88
Zab okt.	5.34
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 4-én.

Magyar aranyjáradék 4%	96 25
Magyar koronajáradék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100 50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.60
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	91.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98 10
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	92 50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	138 75
Osztrák járadék papirban	97.55
Osztrák járadék ezüstben	97.10
Osztrák járadék aranyban	96 25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184 25
Osztrák magyar bankrészvény	17.10
Magyar hitelbankrészvény	681.50
Osztrák hitelintézet részvény	665.50
Párisi vista	96.60
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.38
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	242.90
20 márkás arany	23.67

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

12919/1900. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság ezennel közhirré teszi, hogy a Horváth Emámuel nagyteleki-utczai 519. szám alatti zálogüzletében folyó év *augusztus hó 17-ik napjának reggeli 8 órájától* kezdődőleg nyilvános árverés fog tartatni, melyben 244 drb. zálogtárgy kerül árverés alá.

Ezen árverésről az elzálogositók oly figyelmeztetéssel értesittetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési táblájan és a zálogüzlet ajtaján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1900. julius hó 23-án.

Rimler,
r. főkapitány.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
Budapest	ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	**9 15**	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 08	**6 06**	**9 28**	— —
Ujszász	»	8 28	10 59	3 32	**8 40**	**10 56**	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 56	**9 27**	**11 19**	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 09	**9 46**	**11 33**	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 —	5 28	**11 53**	**12 55**	**4 54**
Báránd	»	— —	2 12	—	**12 07**	— —	**5 11**
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	**12 24**	— —	**5 32**
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	**6 03**	**12 46**	**1 33**	**5 58**
M.-Peterd	»	— —	3 —	— —	**1** —	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	**1 14**	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	**1 28**	— —	6 50
Püspöki	»	11 48	3 32	— —	**1 36**	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	**6 39**	**1 48**	**2 11**	7 10
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	**6 46**	**2 06**	**2 18**	12 25
V.-Velencze	»	— —	4 05	— —	**2 30**	**2 25**	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	**2 41**	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	**7 15**	**3 03**	**2 50**	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	†7 28	**3 23**	†3 04	1 37
Rév	»	1 26	5 20	**7 50**	**3 45**	**3 26**	2 10
Csucsa	»	2 16	**6 31**	**8 37**	**4 53**	**4 16**	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	**7 16**	**9 08**	**5 32**	**4 52**	4 48
Jegenye	»	3 15	**7 49**	†9 33	†6 01	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	**8 33**	**10 08**	6 59	**5 55**	**7 40**

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	**5 23**	**7** —	12 32	**6 13**	**11 01**
Jegenye	»	— —	†6 11	7 59	†1 14	**7 16**	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	**7 55**	**12 20**
Csucsa	»	**3 25**	7 09	9 19	2 15	**8 37**	**12 52**
Rév	»	**5 26**	7 47	10 08	3 01	**9 32**	**1 34**
Élesd	»	**5 54**	†7 59	10 25	†3 15	**9 49**	†**1 48**
Mező-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	†3 28	**10 07**	**2 01**
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	**10 27**	— —
Várad-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	**10 37**	**2 25**
Nagyvárad	érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	**10 44**	**2 31**
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	**11 04**	**2 38**
Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	**11 14**	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	**11 22**	— —
Mező-keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	**11 37**	— —
Mező-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	**11 50**	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	**12 05**	**3 18**
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	**12 25**	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	**12 41**	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	**1 19**	**4 03**
Szajol	»	— —	11 21	3 08	**6 59**	**3 04**	**5 19**
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	**7 32**	**3 37**	**5 39**
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	**7 50**	**4 05**	**5 58**
Rákos	»	— —	1 37	**6 03**	**9 28**	6 52	7 38
Budapest	érk.	— —	1 50	**6 20**	**9 40**	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v	V. v.
P.-Ladány	ind.	**4 06**	**1 24**	**5 35**	10 53	2 29	6 08
Debreczen	»	**5 14**	**2 33**	**6 26**	11 44	3 36	7 41
Érmihályfalva	érk.	6 35	**3 57**	— —	1 —	4 58	— —

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	**9 14**	— —
Debreczen	»	7 51	12 36	4 16	**7 10**	**10 27**	9 01
P.-Ladány	érk.	— —	1 45	5 03	**8 40**	**11 28**	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

		V. v	V. v.
Debreczen	i.	8 35	4 31
Sáránd	»	9 28	5 16
H.-Bagos	»	9 41	5 26
H.-Pályi	»	10 05	5 48
M.-Pályi	»	10 20	5 59
N.-Léta-Vértes	érk.	10 43	**6 18**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

		V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes	ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi	»	**5 47**	1 30
H.-Pályi	»	6 03	1 48
H.-Bagos	»	6 18	2 05
Sáránd	»	6 40	2 29
Debreczen	é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	9 38	5 26
Derecske	érk.	9 57	5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00	1 49
Sáránd	érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind	10 20	4 30	**7 00**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Gyapju	»	10 56	5 10	**7 52**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	†**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	»	2 10	**7 41**	**4 44**
Oroháza	»	3 10	**9 10**	**5 50**
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	**10 02**	**7 00**
Szeged	»	4 35	**10 55**	**7 55**

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	**3 40**	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 38**	11 05	**7 50**
Orcsháza	»	**5 41**	11 54	**9 20**
Csaba	»	7 00	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7** —
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	érk.	12 42	**7 06**	**10 30**
Csaba	ind.	2 23	**7 18**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 45**	**5 38**
Arad	érd.	3 55	**8 48**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 35**
Kétegyháza	»	6 14	11 31	**10 54**
Csaba	érk.	6 40	12 57	**11 24**
Csaba	ind.	7 —	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 —	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 61
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.